

Õiguskantsler

Teie nr

Meie 17.05.2017 nr 6-3/170640/1702135

Mootorratta juhiloa taotlemise korra põhiseaduspärasus

Lugupeetud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole palvega analüüsida, kas mootorratta juhilubade taotlemise kord on piisav. Teie hinnangul on mootorratta kui kõrgema liiklusriskiga sõiduki juhiloa taotlemise kord põhjendamatult leebe võrreldes auto juhtimiseks vajaliku loa taotlemisega.

Tänan Teid pöördumise eest. Viimasel ajal on meedias kajastatud mitmeid negatiivseid juhtumeid seoses mootorrattastega. Siiski pole alust arvata, et praegune juhilubade väljastamise kord eelistaks kuidagi mootorratta juhiloa taotlejaid auto juhiloa taotlejatele, oleks ebapiisav või põhiseadusega vastuolus.

Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad on sätestatud [Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 27.06.2011 määruses nr 60](#) (määrus nr 60). Määruses nr 60 toodud tingimused ja õppekavad on välja töötatud koostöös Maanteeameti liiklusohutuse spetsialistide, kõrgkoolide liiklusohutuse lektorite ning Eesti Autokoolide Liidu esindajatega, kes on pädevad hindama, millised oskused on juhilubade taotlejatele vajalikud, et kindlustada neile ohutuks liiklemiseks piisavad teadmised ([Määruse nr 60 seletuskiri](#)).

A-kategooria mootorsõiduki (mootorratta) juhiluba on võimalik saada kahel viisil – kas omades varasemalt mõne muu kategooria mootorsõiduki juhiluba või alustades juhilubade taotlemist nõ alusest. Kummalgi juhul ei ole põhjust arvata, et lubade taotlemise kord oleks ebapiisav.

Juhul, kui isikul on varasemast mõne muu kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus, on ta läbinud nõuetekohased baaskoolitused (nõ autokool) juba varasemalt. Mootorratta juhtimisõigust taotlev isik peab end täiendama just mootorrattaga liiklemist puudutavates küsimustes, muudes küsimustes on tal varasematest koolitustest samasugused teadmised, kui teistel juhtidel. Sealjuures on [liiklusseaduses](#) (edaspidi LS) sätestatud A-kategooria juhtimisõiguse taotlemiseks ka täiendav vanusepiirang – 24 aastat (LS § 103 lg 1 p 6). Sellistel tingimustel mootorratta juhilube taotlev isik peab seega olema varasemast kogenud ja koolitatud mootorsõiduki juht, kuid ühtlasi eeldatakse juhilt pikemat elukogemust, mis võiks vähendada spontaanset ja riskialdist käitumist.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Juhul, kui isikul muu kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus puudub, on isikul vajalik esmalt läbida esmaõppe algaste, mis sarnaselt sõiduautojuhtide esmaõppele kestab kuus nädalat ning hõlmab nii teooriat kui praktikat. Samuti tuleb läbida esmaabikoolitus. Esmaõppe lõppastme läbimiseks on vajalik ka rikkumisteta liikluspraktika viimase aasta jooksul (LS § 106 lg 4). Nõu lõpliku A-kategooria juhiloa omandab isik sellisel juhul alles pärast seda, kui ta on 2 aastat omanud A2 kategooria juhilube, tal puuduvad rikkumised viimase 12 kuu jooksul ning ta on vähemalt 20 aastat vana. Sellisel juhul tuleb isikul sooritada Maanteeametis täiendav sõidueksam. Seega kontrollitakse sellisel juhul isiku sõiduoskusi Maanteeameti eksamineerija poolt erinevalt B kategooria juhilubade taotlejast kahel korral.

Peamiseks erinevuseks A ja B kategooria mootorsõidukite juhtimisõiguse omandamisel on tõepoolest pimedaja libedasõidu lõppastme koolituse nõude puudumine mootorratta juhtide koolitamisel (määruse nr 60 § 12 lg 1 ja § 13 lg 1). Kuigi mootorratta juhilubade omandamiseks eraldi pimedaja libedasõidu koolitust ette nähtud ei ole, hõlmab mootorratta juhilubade A-kategooria, A1- ja A2-alamkategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise õppekava ka teemasid “Sõiduki juhtimine pimedal ajal” ([Määruse nr 60 lisa 8](#) p 3.4.2) ning “Libe tee” (Määruse nr 60 lisa 8 p 3.4.3).

Kokkuvõttes ei saa väita, nagu oleks mootorratta juhilubade taotlemise kord leebem ega valmistaks isikuid piisavalt ette liikluses toimuvaks. Liiklusõnnetuste põhjustamisel mängivad olulist rolli juhi isikuomadused ning valikud, mis ei sõltu autokoolis omandatud teadmistest. Nii mootorrataste kui sõiduautodega toimuvate liiklusõnnetuste põhjusteks on tihti mootorsõiduki juhi ebaõiged valikud – näiteks valitakse teeoludele sobimatu sõidukiirus või juhitakse mootorsõidukit joobes. Selliste olukordade ärahoidmiseks tegeleb Maanteeamet aktiivselt teavitus- ja ennetustööga.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise